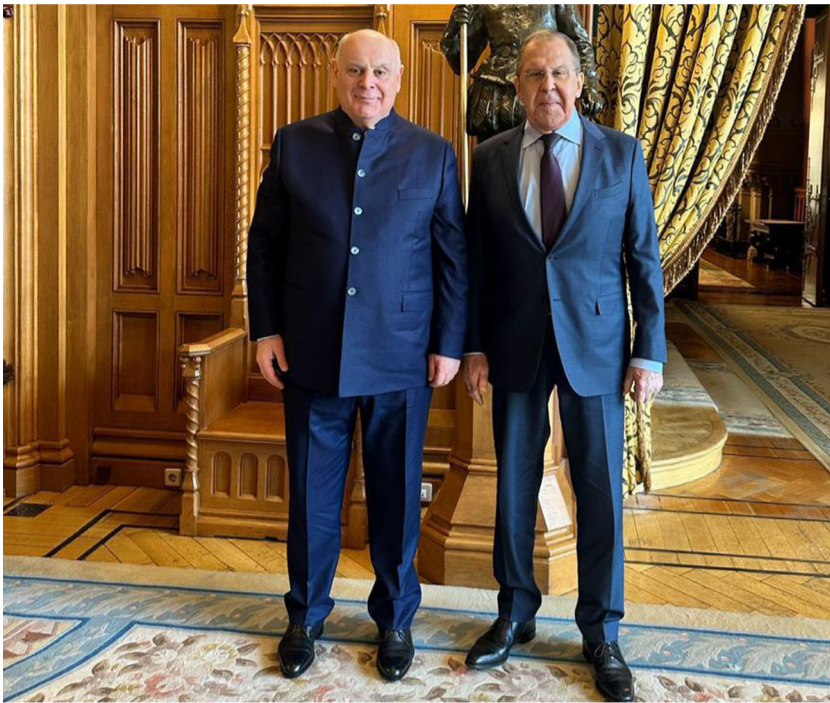

А П Ъ С Н Ы

Ареспубликатә хәынтқарратә усхәартә «Апъснымедиа»

2024 ш. февраль 14 № 9-10 (21 516)

Апъсны Жәлар Реизара аилатәара

Азакәанқәа рыдыркылеит

Стелла Сақания

■ Ааигәа Апъсны Жәлар Реизара аилатәара мөапысит. Амшхәапштә ағы икәғылан өажәа зтаара, урт рахытә ө-зтаарак анаөстәи аилатәара ашка ииаган.

Актәи азтаара аңсадгьыл ах ахынхәразы ахәынтеилакы иатәу арепатриациатә фонд 2023 шықәсазтәи абиуцет адкыларә.

Анаөстәи азтаара азкын Апъсны Аңыныңтәылатә еибашьра (1992-1993) аинвалидцәа ибиуцеттәим рфонд абиуцет адкыларә. Хәзтәу ашықәс азы ирыдыркылаз азакәан ала абиуцет акны афонд ахарцкәа идыртәоит еизакны 224 696,9 маат. Урт рахытә азеипшхәынтқарратә зтаарақәа рзы ахарц иартәоит 26 696,9 маат. Егырт иаанхәз афонд аппарат анапхгара ф-районк рыла еихшоуп абас: ахәынтқарратә улафахәы ахарц аматериалтә цыраара ацданы – 13 990,0 маат, еиуеипшым ауалафахәы рызшәаразы – 100,0 нызк маат, ауафы ицабаа азы еиуеипшым ауалқәа ршәара – 2 028, 5 маат, егырт еиуеипшым аимадарақәа рзы 400,0 маат, атранспорттә харцкәа рзы – 200,0 нызк маат, асоциалтә политиказы – 199 400,0 маат.

Иара убас ирыдыркылеит атәылауафратә кодекс иазкны азтаара анармотивтә қазшықәа ирықәыршәаны.

Ирыдыркылаз азакәанқәа руак акны икан Апъсны изакәантәым амаинингтә зтаара иазкызыгы. Уах иацданакуеит Апъсны аөныцқа дызустәаалакгы ауафытәыса амаининг ахархәаразы алашара иацызтә атрансформатор изықәгылазар, амаинингқәа рхала акәымкәа, атрансформаторгы шимыхо. Апъсны Жәлар Реизара Аиҳабы

Лаша Ашәба иҳәеит, азакәан еилазго ауафы, аусзбарта ишахәо ала, шықәсык инаркны хы-шықәса ркынза дахьырхәызауеит.

Анаөстәи азтаара азкын аникотин злоу аматәашьарқәа ахәаа ахгара аанкыларә. Избанзар атыхәтәантәи аамтәзы, еиҳарак ашколхәыцкәа, рхы иадырхәо иалагеит аелектронтә тәтынтә матәашьарқәа. Урт ргәабиара апырхага анатәит, арыпшәа чымазара, насгы рапшәа аинфаркт чымазарей аонкологитә чымазарей рызцәырнагоит. Убри инамаданы азакәан рыдкылан Гьсоу ахәаа акны аникотин злоу аелектронтә тәтынтә матәашьарқәа рахымгарызы.

Апъсны ахәынтқарра ахәзалхратә комитет излаанацхауа ала, 2020 шықәса ианвар акы инаркны 2023 ш. май өба рзынза Апъсныка

ны Жәлар Реизара адепутат Ерик Рштуни излаихәаз ала, Апъсны ауафытәыса азин имоуп 21 шықәса анихыцлак инаркны 65 шықәса ихыцдаанза Апъсны Ахәынтқарра аматә азиура. Аполитикатә хырхарта ала, аратә матцурала, мамзаргы егырт ахырхартақәа рыла. Уах иалазам админстративтә-техникатә персонал, урт русура шықәыргылахоит Апъсны ацәтә закәанпцара ала.

Иара убас ирыдыркылеит анхарта тәтып змам аипотека аказшы атәны анхарта тәтып риуразы азакәан.

Апроект «Анхарта тәтып» инакәыршәаны Апъсны атәылауафратә змоу, акатегория икәшәо, кредитла игар аует анхарта тәтып, убри аан апроцент канамтәо. Егырт ауаагысыра – акатегория иакәымшәо, аха зуалафахәы мачу рзы ишықәыргылоуп анхарта тәтып роуразы апроект.

Ирыдыркылаз азакәанқәа акны икан «Апъсныргыларә» азин рыцә-

Москватәи аицыларакәа

Апшәаша, жәабранмза 8 рзы Апъсны Ахәынтқарра Ахада Аслан Бжьаниа Москва усуратә визитла иказаара интагзаны имөапысит Урыстәыла адәныкәтәи аусқәа рминистр Серге Лаврови иарей реицыларә, – адырра канатцөит Ахәынтқарра Ахада ипресс-матцура.

Аслан Бжьаниаи Сергей Лаврови Апъсны-Урыстәылеи реизықәазашьақәа ирылацәажәеит.

Апъсны Ахәынтқарра Ахада Урыстәыла адәныкаполитикатә усбарта анапхгәаы иааиуа адипломатиятә усзуфы Имш идиныхәәлеит, Урыстәылатәи ахәынтқарра аизшәыгыра ахызала имөапысит аусураакны аихызарақәа изеигышыеит.

Иара убас, Апъсны Ахәынтқарра Ахада Аслан Бжьаниа Москва Урыстәылатәи Афедрация Ахада Иусбартеи Аиҳабы

рей рыкны аицыларакәа мөапыгеит.

Еипылеит Апъсны Ахәынтқарра Ахадаи Урыстәылатәи Афедрация Ахада Иусбарта анапхгәаы ихатыпуаө Дмитри Козаки, Аиҳабыра Ахантәафы ихатыпуаө Александр Новаки, иара убас Урыстәылатәи Афедрация Ашәартадара Ахилак Амазаныкәаө актәи ихатыпуаө Рашид Нурғалиеви, Урыстәылатәи Афедрация аекономикатә фәиара Аминистр Максим Решетники, Урыстәылатәи Афедрация Алхратә Комиссия Хада ахантәафы Елла Памфиловаи.

Ахәынтқарра Ахада иара убас дицылеит Афедралтә шәахтә матцура анапхгәаы Даниил Егоров.

Аицәажәарақәа раан ирылацәажәеит ө-ганктәи аусура ахымөапысуа асоциал-экономикатәи афымцамчи руск акны азтаарақәа жәпакы.

ицәалан 71 нызк инарзынапшүа аникотин злоу аелектронтә матәашьарқәа.

Икәгылаз азтаарақәа руак акны икан Апъсны Ахәынтқарра аматә азызуа азакәан. Апъ-

зарц Гәылырпшә араион Мачара ахабан акоттец хәа изыштыо афны хәыцкәа рыргыларә.

Ирыдыркылаз иара убас еиуеипшым ахырхартақәа змоу азакәанқәа рпроектқәа.

Ахәшьяара: аусура цәгьам

■ Аөныцқәтәи аусқәа рминистр Роберт Киут Апъсны Ахәынтқарра Ахада Аслан Бжьаниа иөапысәа ахәсабрба қайцеит иҳәсыз 2023 шықәсазы аөныцқәтәи аусқәа Рминистрра аусуразы, азинхьчарей ашәартадарей рхырхарта ала иаарцшыз алтшәа бизақәа рзы.

Иара убас иазгәәтоуп, атәылакны 795 ркынтә 665 ркынза ацәгәоурақәа рхыпшәара шмацхаз, уи шахатра аует аусура бизаны ишымөапысуаз азы.

Амчратә усбарта анапхгәаы иаҳсабрба иаанарлшит Апъсны Ахәынтқарра акны ақәыларакәа рхыпшәара ишагхаз. «Иҳәсыз ашықәси хәзтәу ашықәси еиғырцшны уахәацшүазар, 130-нтә еитцөуп. Еиҳаразакгы уи бизаны иубартөуп азеипшшәауға ахырхартакны, ацәгәоурақәа 119-нтә еитцәхейт. «Иазгәәстәрц стәхуп, ацәгәоурақәа раарцшра аөазара 95%

ркынза ишыназо, регионқәак рыкны еиҳагы еиҳауп», – иҳәеит Роберт Киут.

Иара убас, Ахада адырра итан 2023 шықәса рзы 17 уаөшьяра атып шрымаз, урт рахытә 15 ааргшуп, цыпх ари аамтәзы 18 уаөшьяра шықәыргылан.

Ахәынтқарра Ахада дразтааит Апъсны аөныцқәтәи аусқәа Рминистрра имөапысәа апрофилактикатә знеишықәа, ацәгәоурақәа рыөазара армачра аус акны ахадаратә тып аанызкыло. Роберт Киут иҳәеит, абри ахырхарта аусура аргәгәара иабзураны, шамахамзар арегионқәа зегьы ркны ацәгәоурақәа шмацхаз атәи. «Еиҳаразак апрофилактикатә усмөапыгәтәкәа азәлымхара рахтөит ацхынразы: заа ишықәхәргылоит ацәгәоурақәа қазтарц зыло рсиа, хрыцкәлацшүеит ацәгәоура мөапыргарц ахырлышо атып ах инахмыштырц азы», – иҳәеит аминистр.

Анаөс, амчратә усбарта ахада аҳсабрба қайцеит ахатара иаөагы-

ланы ацәгәоурақәа аазырцшүа ауа-жәларрей азинхьчаратә усбартақәеи рылапш ишытышшәо. «Иазгәәтоу аамтә иалагзаны ас еипш икоу ацәгәоурақәа х-хтыск рыла еитцөуп. Ауаөшьярақәеи ауаөшьяра аөазышшәарақәеи ахьмачхаз шахатра руеит атәылафы акриминогентә тәгылазаашья шейгхаз азы», – иҳәеит Роберт Киут.

Иара убас иазгәеит ағычрақәеи автоматшынақәа рымцарсрей рхыпшәара ишагхаз, изакәанымкәа анаркотикатә матәашьарқәа реикәыршарей рхархәарей рғагыларә аус акны аихызарақәа шыкоу.

«Иазгәәтоуп, арыжә ыжәны мамзаргы арөшышыгәтә матәашьарқәа зыдыкыланы автомашынақәа рыцскы зку рхыпшәара шмачу. 2023 шықәса рзы ашәкәи ицәалан амөатә машәырқәа 186, ари 2022 шықәса иаөырцшны уахәацшүазар, 28-нтәи еитцан, амөатә машәырқәа ирыхьканы 2023 шықәсазы ицәхейт 57 -өык, 2022 шықәсазы – 64-өык», – хәа иҳәеит Роберт Киут.

Аөныцқәтәи аусқәа рминистр икаитцәз адыррала, транспортла аныкәара алыршаразы ахәынтқарратә программа аус аует, амөадуқәа рыкны авидеогәәтәгәкәа рышықәыргыларә убрахь иналатцаны. «Ари асистема мөхакы тбаала аус аур, амөатә машәырқәа рырмачра хамч ақәхөит. Иааиуа амшкәа рзы 10 камерак шықәыргылахоит, 2025 шықәсанза иазгәәтоуп 50 камера рыкәыргыларә», – иҳәеит Роберт Киут.

Роберт Киут Ахада иеиҳәеит аусбартакны акадрқәа разымхара шыкоу. Ахәынтқарра Ахада дразтааит аусзуцәа руалафахәы зейпшроу. Аминистр иажәақәа рыла, 2023 шықәса рзы уи иартәеит 25 нызк маат инарзынапшүа. «2022 шықәсазы аөныцқәтәи аусқәа Рминистрра аусзуцәа бжъаратәла руалафахәы иартәон 14 нызк маат», – иҳәеит Роберт Киут.

Аслан Бжьаниа азинхьчаратә усбарта анапхгәаы адца иицәит Ахәынтавтоинспекция аусзуцәеи аинспекторцәеи руалафахәы

ашьтыхразы ажәалагала азирхиарц. «Икәшәцәз аҳасабрбала иубартөуп Ахәынтавтоинспекция аусзуцәа шатаху, убри акынтә ирызхәыцтәуп ауалафахәы ашьтыхразы икоу алшарақәа», – иҳәеит Ахәынтқарра Ахада.

Апъсны Ахәынтқарра аөныцқәтәи аусқәа рминистр 2023 шықәса иазкны икаитцәз аҳасабрба ианыпшит аекономикатә цәгәоурақәа рғагыларакны изакәанымкәа анаркотикқәа реикәыршара аус инамаданы ишазгәәтоу қәәиаралатәи аусура.

Ахәынтқарра Ахада Апъсны аөныцқәтәи аусқәа Рминистрра аусура ицәгәам хәа аихәааит, аусбарта анапхгәагы адца иицәит азинхархәаратә цышәа анализ азуразы, аус зымуа Ашәаугәтә Закәанейдыкыла астатиақәа азәлымхара рыцаразы, азинхьчаратә усбартақәа русура зырмарио ажәалагалақәа разырхиаразы.

Аслан Бжьаниа аөныцқәтәи аусқәа Рминистрра ашқа аапхьяра қайцеит иаадырцшыз алтшәақәа еикәырханы, ацхьака ацәгәылазаашья аиғьтәра алдыршарц азы.

Аҗарматцыс бжыы зхаз

Раҗхьатәи аоператә
шәахәафы

Елана Лашәриа.

■ **Аҗсны жәлар рартистка, «Аҗсуа җарматцыс» хәа изыштыз, раҗхьазатәи аоператә шәахәафы Лиудмила Логәуа лыпҗстазаара зегьы амузыка иазылкит, лхатәи насып, дашьтамлазет, атаацәара аҗылымҗазет. Аҗсны акультура атоурых наунагза лышты анылҗет, хтәыла амузыкатә тынха ауасхыркәа дреиуахет. «Ашәахәаф ду, зказара тбааз, зус бзиа избоз зыпҗсы ахтнызтоз», – абас Лиудмила Логәуа илыхцәажоит уи ибзианы дыздыруаз, аус лыцзуаз ауаа.**

Аҗсны жәлар рартистка, аоператә шәахәафы Манана Шамба Лиудмила Логәуа данылдырыз зынза дкәыпҗшан. «Ахортә капеллаҗы аусура салагеит 1974 шықаса рзы. Уаҗа ауп Лиудмила Андреи-ипҗа дахьыздырызгы. Еиҗырдыруа адирижор Вадим Судаков аус лыциуан, ақәгыларакәа рахь ааҗхьара лиҗон, лара иналыгзон иуадафыз, аха ихадараз асолотә хәтәкәа, хәа азгәалҗоит Манана Шамба.

Лиудмила Андреи-ипҗа Логәуа Киевтәи Ахәынҗқарратә консерваториа доуштымҗан. Ускантәи аамҗакәа рзы зфызцәа иаарылыхәаоз аҗсуаа уиакара ддырҗатомызт, ақырҗцәа рполитика уаиааны еихызарақәк рызнеира ус имариамызт. Лиудмила Андреи-ипҗа лҗара ахьаҗлыркыз Аҗәатәи амузыкатә җариурҗа аҗны ауп. Уи ашьтахь дҗалоит Қарттәи аконсерваториа, аха ахҗатәи акурс аҗы дыштәаз диасуеит Ки-

евтәи аконсерваториахь. Уаҗа лара рҗафыс длыман Украина Жәлар рартистка Мариа Данец-Тессеир. Анафс, Москватәи атеатр ду аҗы шықәсык еиханы аҗышәа лоуан, уи ашьтахь шықәсқәа аус луан Самарканд, анафс ауп Аҗсныҗа даныгьеж. 1971 шықәса инаркны Лиудмила Логәуа Ахәынҗқарратә филармония асолисткас дьқан. 1986 шықәса рзы, 47 шықәса ирҗагылаз Лиудмила Андреи-ипҗа Аҗсны Жәлар рартистка хәа ахьз лыхҗан. Лара дашьтан аҗыбаф злоу аҗар ралҗышара, аказарахьы җыц зшьаҗа еихызгаз чыдала агәцаракра рылҗон, дрыцхрауан, имфақәылҗон. Даара тәҗхьықәрал лусура дазнеуан. Дыҗьбаран лхазгы аус лыцзуаз рганахьгы.

Уи леипҗш зейпҗшыз, лаҗара аҗазара змаз ускантәи аамҗазы Аҗсны иҗамызт, уи моу Кавказ зегьы аҗы иузымҗшаар җаларын, ихәоит Аҗсны Жәлар рартист Борис Амҗба. Борис Александр-ипҗа иажәақәа рыла, Лиудмила Андреи-ипҗа Қарттәи аконсерваториа далғаны данаа ашьтахь Ахәынҗқарратә драматә театр ахьбраҗы имфаҗылҗет аклассикатә музыка ахәылҗаз. Асолотә концерт ахәаҗыра иааз зегьы иргәаҗхет, иарҗамҗит лҗазара. Азал аҗы итәаз Аҗсны Жәлар рышәҗкәыфы Баҗрат Уасил-ипҗа Шьынқәба аконцерт ашьтахь «Аҗсуа җарматцыс» ахьзны аҗәеинраала лзикуеит. Лиудмила Логәуаҗыҗаи Борис Амҗбеи изныкымкуа аус еицйрухьан, аҗыцәаҗы Ахәынҗқарратә филармония масолистцәан. Лиудмила Андреи-ипҗа Логәуа дықәгыларҗ имачымкәа ааҗхьарақәа лоуан ахәаанырҗәынҗәгы. Изныкымкәа дықәгылахьан Тьрқәтәыл аоператә театр асценәҗгы. Ашәахәаф лрепертуар иалан еиуеипҗшым ари-

ақәа. Урҗ рыбжьара: Баттерфлиаи («Мадам Баттерфлиаи» Ць. Пуччини), Цьильда («Риголетто» Ць. Верди), Виолетта («Травиата» Ць. Верди), Розина («Севильский цирюльник» Д. Россини), Марфа («Царская невеста» Н. Римский-Корсаков).

Лиудмила Логәуа лоуп акомпозитор Дмитри Шведов ииҗыз раҗхьазатәи аҗсуа опера «Аламыс» аҗы Назира лроль хада назыгзаз. Уи иалахьын акапеллеи, асимфониятә оркестри, ақәашаратә гәыпҗкәеи. Ари опера ақәыргыларә ахьз акыр инафит. Уи азбәхә ахәарҗа рибатомызт. Иахьыпҗшырҗа иаауаз азал иазқзомызт. Аопера цон апремьератә мшқәа хҗа рышынҗқәа. Раҗхьатәи амшқәа рзы ашәа лхәон Лиудмила Логәуа, аҗбатәи апремьераан ашәа лхәон Лена Цьыкырба. «Сара уаҗа инасыгзон афырҗхьызба хада лҗыза гәакьа лроль. Инасыгҗны исыпҗхьазоит ускан алшара ахьсоуз аҗазәа хәа ззырхәо ашәахәафцәа аус рыцуразы» лхәоит Аҗсны Жәлар рартист Манана Шампҗа. Лиудмила Логәуа лыпрограмаҗы иҗан еиуеипҗшым авторцәа рнапы иҗыҗхьоу «Аве Мариа» ахккәа зегьы рыла ишьақәгылаз арепертуар. Ари апрограма Лиудмила Андреи-ипҗа илыцшьақәирҗылеит раҗхьазатәи аҗсуа ауарҗанрхәафы Гарри Кониаев. «Аконцерт аҗнуҗқәа сара гҗшьба-хәба шәа схәозтҗы, Лиудмила Логәуа жәипҗшь-жәохә ашәа налыгзон, деигзазомызт лыбжыы» хәа азгәалҗоит Манана Шампҗа.

Аибашьраан Лиудмила Логәуа лҗыта гәакьа Гьақәашь дьқан. Аибашьцәа рзы аконцерткәа еиҗылкаауан, лашәақәа рыла ргәы шьтылхуан. Аибашьра ашьтахь лара лыбжыы ызуа далагеит. Уи зыхькәаз аибашьраан илхылҗоз агәыроҗеи агәжәажәареи роуп. Атҗыхәтантәи ашықәсқәа рзы акыр аус рыдылулон аҗар. «Напы злыркуаз иарбан усзаалакгы җазара харақыла иналыгзон. Ибжамеамны акгы нлыжыуамызт. Лылапҗшхәаа тбаан, лыпҗсы зегьы амузыка иалан» ихәоит Аҗсны жәлар рартист Борис Амҗба.

Урҗ ашықәсқәа рзы Лиудмила Логәуа луадаҗы еиҗылкааит амузыкатә салон. Уаҗа хәылбьчәхала еизалон ашәахәафцәа. Шәахәаран, каашаран, лафҗааран аиҗызцәа анаидтәалалак. Лара лсалон аказара аусуҗцәа реибабарҗа хәа дашьтан. Уахь анеира рҗшьбарак иафзыан аказара уаа рзы, аҗшәма ләкәзар илхылҗуаз аҗхарра ашәахәақәа зегьы ирхьысуан, рыгәқәа аркәандон, еимнадон. Хтәыла амузыкатә җазара аҗиараҗы лааҗсаракәа хасаб рзуны март мза 2004 шықәса рзы иланашьан «Ахьз-Аҗшәа» аорден ахҗатәи аҗазара.

Аҗсуа җарматцыс Лиудмила Логәуа лгәалашәара гәцаракра амазам. Лара лызбәхә аҗар ирзеитәхәалатәуп. Асеипҗш алегендақәа зустцәоу изызхауа абиҗарақәа ирдыруазар ахәтоуп ихымҗадатәны. Лыпҗсы таны дықәзтҗы сынтәан, февраль жәаба рзы лара илхьыцүан 85 шықәса. Лиудмила Логәуа лыпҗстазаара далҗит декабрь 16, 2013 шықәса рзы.

раарала чыдала хадара злоу амфәа ахәтәкәа рҗы арыцҗаратә усурақәа рымфәаҗгара.

Иарбоу аусмфәаҗгәтә иалахьын 50-ык рҗынза амҗратә усзуҗцәа, амашьыр-еиқәырхаратә техника, апшыхәра-кәалзтәи машына (БРДМ), ашхәа, ацхьыраара ласы амашына.

Ас еиҗш аеазықәцарақәа рымфәаҗгара аиқәырхафцәеи амҗратә усзуҗцәеи рзанааттә зықәцара ахәшьара атара хькәкы хаданы иамоуп.

Анапхгарабжьаратәи атактикатә аеазықәцарақәа мфәысит атәыла Ахадә Аслан Бжьаниа инапынҗала, аҗар Адунеизегьтәи рфестиваль «Сириус» аҗы хәажьырамза 1 - 7 рзы амфәысра инадхәаланы.

Аминистрра аделегация – Аҗсны

Аиҗыларә

■ **Уыстәыла аҗныҗқатәи аусқәа Рминистрра аделегация Аҗсны аҗныҗқатәи аусқәа рминистр, амилиҗиа аинрал-маиор Роберт Киут иа-аҗхьарала Аҗсныҗа иааит, – адырра канатҗоит Аҗсны аҗныҗқатәи аусқәа Рминистрра апресс-матцзура.**

Аҗсны аҗныҗқатәи аусқәа рминистр Урыстәылатәи иколлеҗацәа бзиала шәаабейт хәа дырҗыло, Аҗсны амҗратә хылапшырҗакәа анапхгарабжьаратәи атактикатә еа-

зықәцарақәа рылахәхаразы иҗабуп хәа реиҗәейт.

Роберт Киут жәларбжьаратәи атерроризм, аҗьари анаркотикатә маҗашьарқәа изакәанымкәа ахәа иахьганы наҗ-ааҗ реиқәыршара аганахьала ацәгыоурақәа раҗхьыркәкәаареи, ацәгыоуцәа рыпҗшаареи, раанкылареи ухәа ахьрхарҗакәа рыла анапхгарабжьаратә усеиҗура қәҗиарала аҗиара шамоу азгәейтеит.

Аиҗыларә ихь алаирхәит Аҗсны иҗоу Урыстәыла аҗныҗқатәи аусқәа Рминистрра ахатарнак Сергеи Голенков.

Агәалашәаратә җараҗырпқәа

Амилаҗтә банк аҗны

Аҗсны Амилаҗтә банк агәаларшәаратә җараҗырпқәа «Кавказ аҗәларқәа» тнаҗбит. Аҗараҗырпы ахәҗсаҗқәа 200 җсар рҗынза иназоит. Зынза 1000 җыра тьжыуп. Абри атәи аанацхауеит Абанк апресс-матцзура.

Арҗ аҗараҗырпқәа 925-тәи ацқәара змоу аразны иалхуп, иара 100х60 миллиметр иҗоуп, акапан – 351 грамм рҗынза иназоит.

Асахьаҗыҗықәа - Баҗал Цьапуа. Аҗараҗырпы «Кавказ аҗәларқәа рыматәеи рабҗьари» асериала иҗыҗыуп.

Аҗараҗырпы аверс аҗы –

афототыхьықәа Дмитри Ермаков XIX ашәышықәсатәи иҗыхымҗа «Аҗсуа депутатцәа» аҗынҗәи аибашьцәа рфотосахьа, арымарахь амратә дырҗеи аҗәаан иалоу 11 ашьауардынқәеи арбоуп, маҗк арыҗьарахьшәа аҗараҗырпы ахәҗсаҗқәа – 200 җсар, иара убас уи анҗыҗыыз арыцхә – 2023ш. ануп. Аҗараҗырпы арыҗьарахьтәи аган аҗы Аҗсны Абанк», иара убас Ареспублика Аҗсны хәа азаҗ қатцоуп.

Ареверс аҗы – асериа «Кавказ аҗәларқәа рыматәеи рабҗьари» афьрхацәа зегьы иҗшшьәлоу азаҗкыҗхь ала инагзоу рсахьақәа ануп. Асахьа итрадиҗиатәу аҗсуа орнамент ала иҗатцоу адекоративтә хьц иҗакуп.

Ахьыб рыпсахуеит

Ашықәс нҗәаанза

■ **Гәдоуҗа ақалақәа агәаҗы игылоу араионтә пошьта, абиблиотека, ателехәаҗшра ахьыҗоу ахьыбра ахьыб рыпсахьараны иҗоуп.**

Аиташьақәыргыларатә усурақәа ареспубликатә биуҗет ахарҗь ала

имфәысуеит. «Ахьыбра ахьыб аҗсахьазы иазоужьейт 17 млн. маат инареиҳаны.

Уажьы аҗыҗта хьыб ахьхрей аҗыҗ аҗатареи рзы аусурақәа мфәысуеит», – адырра қайҗейт Гәдоуҗа араион Ахадара аинформациеи ауа-аҗәларра рымадареи рзы аҗәша аспециалист хада Арнольд Зари-ипҗа.

Ахьыб аҗсахьа иазку аусурақәа хәзтоу ашықәс нҗәаанза ихьркәшахароуп.

Азия Ритца аҗшахәаҗы

Аеазықәцарақәа

■ **Азия Ритца аҗшахәаҗы атерроризм аҗаҗылареи аиқәырхарейрхьрхарҗа змоу анапхгарабжьаратә атактикатә аеазықәцарақәа мфәыргейт.**

Азықәцарақәа раан аиқәырхафцәеи амҗратә усбарҗакәа русзуҗцәеи абарт адҗақәа нарыҗейт: аушәақәа адиверсиятә гәыҗ ахьтәо аҗыҗ ақәшара; аушәақә адивер-

сиятә гәыҗ зыҗноу аҗны аҗәлареи агәыҗ анырҗәареи; аушәақә асыҗса алеира инамаданы аҗшаара-еиқәырхаратә усмфәаҗгәтәкәа рынагзара; азхьыҗцалафцәа алархәны азы иалахьаз амашьына изтымҗуа иҗахаз ауаа реиқәырхара; ашьахалафцәа рмаругақәа рыла ашьа иалкьаз ауаа рылбаагара аиҗкаара; шәфыла анықәафцәеи акинолоҗиатә матцзура аусзуҗцәеи алархәны аҗшаара-аиқәырхаратә усурақәа рымфәаҗгара; ичыдоу атагылазаашьақәа рзы Аминистрра апиротехника ақәша ацхьы-

Ахьшэашэарақәеи амшцэгьақәеи анеицыла

Ихәафсыз амчыбжь азы

Ахьычы изинкәа рыхьчаразы азинмчы змоуи Апсны ахьычы изинкәа рыхьчаразы азинмчы змоуи Иаппарат аҕны иаңдоу Ауаажаларратә хейлаки жәабранмза 6 инаркны иалагалахо ашколкәа рҕы ацара асааткәа ирықәшәо афымцамч арцәаразы аграфик ҕыц инамаданы гәҕәала агәтынчыра аадырпшуеит.

«Уи ашколкәа рҕы иахьа иара усгы имариам аепидемиологиатә тагылазаашьа еиҕагы иаруадафуйеит, аҕыла ашколкәа рҕы ауадакәа рырпчаразы аиҕарак ахархәара змоу афымцатә рпхагакәа ахьраку инамаданы, аҕафәа рчымазахара иаңдоит. Есышыкәса, аиҕарак азынтәи аамтазы азы ишыкәгыло ари аҕыза аҕагылазаашьа ахьыкәа ргәабзиара ашәартара итанаргылоит. Иазгәатәтәуп, иарбоу аҕагылазаашьа аганахьала 2024 шыкәсагы иаңхьанеиуаз ашыкәкәа ишрейицшаз», – иазгәауап Апсны ахьычы изинкәа рыхьчаразы азинмчы змоу Мактина Цыиңьалпҕаи аомбудсмен Иаппарат аҕны иаңдоу Ауаажаларратә Хейлаки икартаз ахәамтаҕы.

Апсны ахьычы изинкәа рыхьчаразы Азинмчы змоу Мактина Цыиңьалпҕаи аҕыла аналпҕарей Ареспубликатә унитартә наплакы «Амшынеиқәафымцамч» аналпҕарей рахь афымцамч арцәара аграфик еиҕахәапшарц азы ахәара калтәит.

Ареспубликатә унитартә наплакы «Амшынеиқәафымцамч» аиҕабы Тәмыр Цыиңьал аинформациатә мацзура «Апсныпресс» акорреспондент диеҕәажо, ауаапсыра агәынамзара ззаадырпшуа афымцамч арцәара аграфик ҕыц алагалара иадхәалоу аҕагылазаашьа далацәажәеит.

Уи иажәакәа рыла, иахьызы Апсны Урыстәылатәи Афедерация аҕынтәи афымцамч аиура аганахьала аңкракәа ыкоуп. Уи Урыстәыла уажәы икоу атех-

никатә проблемакәак ирыдхәалахейт. Уажәы Урыстәылатәи иаауа афымцамч, – ари коммерциатәуп.

«Урыстәыла иҕанатар зылшо амчхарақәа рҕыҕаҕаразы хара ашыбжь, асаат 7 инаркны анафс амш иалаганы аграфик инакәыршәаны аңкракәа алаҕалар акәхоит. Хара ибзиазаны еилахәауеит уи ауаапсыра, аиҕарак Ақәа аиланхартатә хаблақәа рҕы инхо акыр ишаргәамтәу, аха атехникатә мзыккәа ирыхьканы уаха дачакала иаузом. Уажәаҕхьа Гагра ақалакә аҕы аицш-зеицшу аграфик ыкан», – иҕәеит Тәмыр Цыиңьал.

Ареспубликатә унитартә наплакы «Амшынеиқәафымцамч» аналпҕагы, изеицшразаалак атехникатә лшара ыказтгы аграфик хымҕада еиҕакхон хәа инатшыны иазгәеиҕейт.

«Аха, рыцхарас икалас, хара иҕамоу атехникатә тагылазаашьақәа рҕы ишыкәырҕәҕәз афымцамч азуоҕыра хасаб азуны афымцамч арцәара аграфик хыцсахзом. Ари аграфик хымшрзы мацара иеиқәыршәоуп, уи мацмац аиҕакрақәа алагалар алшоит», – иҕәеит Тәмыр Цыиңьал.

Иара иажәакәа рыла, «Амшынеиқәафымцамч» атехникатә персонал зегьы 5 саатк инарзынапшуа ауаапсыра рҕагылазаашьа армариара азы икататәу иалацәажәон. Икәырцеит-икәырхит, аха уажәазы аҕагылазаашьа арееира залыршахом.

Тәмыр Цыиңьал иара убас жәабранмза 5 - 6 ауха икалас ацсабаратә цөйртәра ахьаҕкәкәа дрылацәажәеит.

«Иаҕы ацшацәҕа тысит, адыдмацәыс ыкан. Уи ахьаҕкәкәа рапыхразы аусурақәа мөаҕысит. Еиҕа ааха зауз Ткәарчал араион ауп, уаки ирацәаны ацлақәа кахит, афымцамғангакәа хыжәжәеит. Ткәарчалка аматәахкәа рыманы атехника чыда дөыкәахцәеит. Очамчыра, Гәылрыпш араионкәеи Гагра ақалакы рҕы зымчхара 10 кВ ркынза иназо афымцамғангакәа рҕы аиҕкәарақәа кәлеит», – адырра кәиҕейт иара.

Аспецалистцәа атыцкәа рҕы аус

руеит. «Амшынеиқәафымцамч» урт иахәоу аматәахә, аиқәыршәагакәа, атехника рыла реиқәыршәара алнаршоит.

Тәмыр Цыиңьал иажәакәа рыла, ихьркәшахоит аиҕашьақәырҕыларатә усурақәа зегьы. Афымцамч амчхара ахьылакәыз иахьканы лассы-лассы графика арцәарақәа шалагалогы, ауаапсыра уи ацыхәала агәамтра шаадырпшуагы, цыара-цыара амаининг маругакәа аус шыруц ируеит. Апсны Аинформация-коммуникациатә технологиакәа изакәанымкәа рхархәара аҕагыларазы Аусбартеи Ахьынтқарратә хазалхратә Еилаки русзуоцәа ахьынтқарратә шәартадара Аматцуреи Ақәа араион аҕныцкәтәи аускәа Русбартеи рхатарнакәа рыцны имөаҕыргаз аоперативтә усмөаҕгәтәкәа раан Ақәа араион Иаштхәа аҕытан ирыцшааит аус зуаз 63 цыра акриптовалиут архара иазкыс аппараткәа, – адырра кәиҕейт Апсны Ахьынтқарратә хазалхратә еилакы апресс-мацзура.

Амаининг ферма ааҕлыхратә зонаҕы икоу ашьатартә ионагылан. Ироуз аинформациала ишыкәырҕылахеит уи ацшәымас дшыкоу иарбоу ахьбра кыралла иаанкылары измоу Апсны аҕылауаф Смыр Т.Т. Аппараткәа зегьы аҕыкы Апсны Ахьынтстандарт ахь инарҕейт. Ахазалхратә тыц «Псоу» аҕы автомашына ВАЗ-21063 аҕаҕараан, Апсны Ахьынтқарратә хазалхратә еилакы аусзуоцәа ирыцшааит, иаҕырымырхит хә-маининг аппараткәа «AvalonMiner 1346», иара убас аҕшаафарсгакәа хәба.

Иарбоу аиқәыршәагакәа амашына аидаратыҕ аҕы иҕаз архьшәашәага аҕныцкәа ицәахын. Амашына ацкы икын Урыстәыла аҕылауаф Кондакчиан А.Х.

Ари аус аматериалкәа зегьы Апсны Ахьынтқарратә хазалхратә еилакы ахазалхратә усеилыргарақәеи ацдараи рыкәша ахь инашьтуп. Гәдоутә араион аҕныцкәтәи аускәа рыкәшеи ахьынтқарратә шәартадара Аматцуреи араионтә кәшеи русзуоцәа Лыхны аҕытан 57 цыра амаининг аппараткәа цшааны ирымырхит.

Имөаҕгәз аоператив-пшааратә усура иалтшәаны дшыкәырҕылан изакәанымкәа аус зуаз ари акриптоферма зтәыс. Аппараткәа афымцацәахәкәа ркынтәи иаҕыкы араион аҕныцкәтәи аускәа рыкәшахь аамтала ашьатаразы инагоуп.

Изакәанымкәа акриптоферма аус арура афакт аганахьала аҕәтарақәа мөаҕысуеит, ашәкәынцда еиқәыршәоуп, хәа адырра кәиҕейт Гәдоутә араион Ахадара аофициалтә сайт.

Акыпхь иазирхейт Б. Қаҕыи

Хатала ахылапшра

Агәабзиарахьчара

Агәабзиарахьчара аминистр Едуард Быҕба Ареспубликатә хьыцтәи хьышәтәыртәҕы аныцтәи аилатәара мөаҕиҕейт.

Ахьшәтәыртәхь анеира ауаапсыра лассы-лассы иаадырпшуа агәынамзарақәа ирыдхәалахеит, – адырра кәиҕейт агәабзиарахьчара Аминистрра апресс-мацзура.

«Икоуп уадафәрақәак, икоуп шәусура аганахьала аҕынгылақәа, агәабзиарахьчара Аминистррахь ауаа ашшуеит. Хара арака арт азцарақәа хазбароуп», – иҕәеит аминистр. Уи ахькымыцәа амедусбарта аматцзурақәа зегьы русуразы адырра кәиҕейт ахәара кәиҕейт.

Ахькымыцәа данрыҕәажаа ашьтахь еилкаахейт ахирургитә мацзуразы иаахәаз амаругакәа аинсталлиация аетап аан атехникатә уадафәрақәа шәыртәыс, убри аҕнытә уи инагзаны аус арура залмыршахеит. Аминистр аамта кәаҕк иалагзаны амаругакәа аусура раларгаразы аспецалистцәа рынашьтаразы адта кәиҕейт.

Агхақәа аарпшын ахьшәтәыртә абиохимиятә лаборатория аусураҕы.

Аминистр ахьыцкәа иаанаамтоу зхатәбзиара хараку ацхьараара рыҕара ацкы дазаатгылеит. Иарбоу аусура ахьрхартә аминистр иахәдоу акакәны иазгәеиҕейт. Хьыкы иарбаз аусмөаҕгәтәкәа рынагзара иара хатала ахылапшра аиҕаҕейт хәа инатшыны иазгәеиҕейт агәабзиарахьчара аминистр

Аиааира мгакәа даанымгылеит

Абокс аҕны ахьз

Апснытәи аспортсмен Харитон Агрба Екатеринбург ақалакә аҕы мөаҕысыз абоксы атурнир RCC Boxing Promotions аҕы атехникатә нокаут ала Шәачатәи аспортсмен Ваге Сураханниан дииааит.

Харитон Агрба изы ари 13-тәи иааироуп RCC Boxing Promotions иатданауа апрофессионалтә ринг аҕы. Иара абжьаратә капан - 65 килограмм ркынза икоу рыбжьара дыкәҕылоит.

Аиҕыларә 10 раундк рыла ишыкәҕылар акәын, аха аабатәи араунд ашьтахь Ваге Сураханниан мап ахькызы иахьканы аиндатлара хьыңьуаф ииааирала ихьркәшахеит.

Харитон Агрба актәи араунд инаркны аҕыжәара иман, уи илахь ааха шаиузгы, аиааира имгакәа даанымгылеит.

Ваге Саруханиангы ааха иоуит. Убри иахьканы иара аабатәи араунд ашьтахь аиндатлара ацдара мап ацәикит.

Аиндатлара ашьтахь Харитон Агрба иҕәеит: «Абокс аҕсы тоуп, дарбанызаалак абоксийор аринг ахь данцөйртәу агәра игоит хымҕада аиааира агара шилшо. Аринг ахь уанцөйртәу еилукаауазар ауп уи еиуеицшым ахькәаҕкәа, ахәахәарақәа ухәа ацзар шалшо. Хара аринг ахь хазцөйртәу ари аспортк аҕы ирейгү иаарпшразы, иеышыкәыҕәҕаразы ауп. Иахьа сара аиааира агара сьлшеит. Аинахьсгы сеазысшәоит убасцәкәа ақәиарақәеи аиҕьзарақәеи раарпшра».

Аиааира рҕейт

Аеыбҕаказара

Наталиеи Христинеи Симониа аҕыбҕаказара-спорттә клуб «Виват Россия» аҕыахәкәа ргаразы амуниципалтә еицлабракәа рҕы аиааира рҕейт.

Абри азы адырра кәиҕейт Апсны аҕари аспорти рускәа рзы Ахьынтқар-

ратә еилакы аофициалтә сайт.

Христина аҕыф Колумбус дақтәаны, 130 см. ркынза иҕараку ацөйртәыла ахьцараан актәи атыҕ аанылыкылеит.

Наталиа аҕыфкәа Раскати Кловис Дальтенбахи дрыкәтәаны 125 см., 140 см. ркынза иҕараку ацөйртәыла ахьцараан актәи атыҕ аанылыкылеит.

Атурнир ажьырныхәамза 24-29 рзы аҕыбҕаказара-спорттә клуб «Виват Россия» ацакыраҕы имөаҕысит.